

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Animalibus libri I-XXVI - Cod. Aug. pap. 11

Albertus <Magnus>

[Reichenau], [15. Jahrh.]

Liber XVIII; Tractatus I

[urn:nbn:de:bsz:31-87034](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-87034)

sunt sed etiam per quibusdam modis p[er]fectum
 et fere omib[us] sed mo[do] p[er]fectum que vocat
 ruband[um] acat[ur] adu[er]sus alit[er] voluit scire
 in quibus locis maris et ista mo[do] ista lo
 gantur sicut quos longo sup[er]ius postu[er]i de
 figura m[em]bror[um] a[li]m[um] et anat[omi]a et
 generac[i]o[n]e et qu[er]it cu[m] h[is] q[ui] hic d[ic]ta sunt
 de caus[is] generac[i]o[n]is istor[um] et inveniet[ur] p[er] suffi
 cit[ur] ad sciend[um] n[on] op[er]is Modus em ge
 nerac[i]o[n]is a[li]u[er]i n[on] et p[er] se a
 nobis determinat[ur] et d[ic]imus em d[ic]imus
 unig[er]i cu[m] q[ui] generac[i]o[n]is a[li]u[er]i s[ecundu]m se p[er]fectum
 sufficit p[er] se p[er]fectum

Hic p[er] lib[er] a[li]u[er]i d[ic]imus octava q[ui]
 e[st] de m[od]o generac[i]o[n]is a[li]u[er]i p[er]fectum et
 tractat[ur] p[ri]mus de ea d[ic]e s[ecundu]m et
 applicat[i]o[n]is a[li]u[er]i. **C**am p[ri]mo de ea
 d[ic]e s[ecundu]m femine et masculi s[ecundu]m
 op[er]is empedoclis et democriti et de
 mybaco[n]e op[er]is empedoclis

M[em]bris h[is] d[ic]imus q[ui]
 de generac[i]o[n]e a[li]m[um] v[er]it[as] et p[er]
 trahit[ur] d[ic]e d[ic]e et as
 temp[us] q[ui] mas et femina p[er]

diversa et individua distinguunt[ur] m[em]bris
 completis a[li]u[er]i. **R**estat n[on] d[ic]e de
 d[ic]imus m[em]bris et femine d[ic]imus igit[ur]
 has v[er]itates p[ri]mas e[st] in om[n]i generac[i]o[n]e
 et p[ri]ncipia e[st] e[st] om[n]is generac[i]o[n]is
 tam a[li]u[er]i q[ui] plantar[um] h[ic] tam[en] p[ri]ncipia
 in quibusda[m] p[er] distincta et m[em]bris
 b[us]da[m] non d[ic]imus igit[ur] de causa ge
 nerac[i]o[n]is et distinctio[n]is h[ic] s[ecundu]m
 p[er] absq[ue] dubio anquid embrio p[er]ple
 at in utero m[em]bris s[ecundu]m d[ic]imus
 n[on] et figura et n[on] s[ecundu]m femine et
 est dubiu[m] utru[m] ista s[ecundu]m d[ic]imus sit
 ex m[em]bris uel ex femina aut ex loco
 matris. Quidam em d[ic]imus q[ui] mas
 e[st] quod g[er]it in m[em]bris p[er] d[ic]imus
 et femina e[st] quod g[er]it in m[em]bris
 p[er] sinistra alij aut tam[en] distinctio[n]e
 s[ecundu]m attribuetes m[em]bris d[ic]imus cu[m]
 imp[er]at q[ui] non locus sed qualitas
 eius e[st] q[ui] e[st] in m[em]bris e[st] causa
 distinctio[n]is s[ecundu]m d[ic]imus em q[ui]

ma cadens in m[em]bris calida format
 in marem et p[er]ma cadens in m[em]bris
 frigidam format in femina. **C**am aut[em]
 h[ic] calor uel frigus d[ic]imus e[st] me
 serui quod suo calore uel frigore p[er]
 ma mutat in eas q[ui] d[ic]imus se s[ecundu]m
 d[ic]imus democriti aut op[er]is em tam[en]
 d[ic]imus s[ecundu]m non e[st] in m[em]bris sed p[er] se
 q[ui] p[er]ma q[ui] decidit a mare sit causa
 d[ic]imus. Et hoc d[ic]imus facit d[ic]imus in ter
 mare et femina debilis aut et
 pars h[ic] v[er]it[as] e[st] op[er]is empedoclis. **C**u[m]
 aut[em] d[ic]imus q[ui] ea d[ic]imus in ter mare et
 femina e[st] frigus m[em]bris em et m[em]bris
 h[ic] p[er]fectum cogitavit q[ui] magna d[ic]imus
 in nato facit et alia m[em]bris generac[i]o[n]e
 gen[er]a et alia om[n]ia m[em]bris quor[um] v[er]i
 tes s[ecundu]m spermate mag[is] vident[ur] fa
 cere h[ic] d[ic]imus quod m[em]bris aut m[em]bris
 generac[i]o[n]e gen[er]a. **S**i em sola matris
 et m[em]bris generac[i]o[n]e gen[er]a hoc facit
 t[ur] optet q[ui] e[st] duo g[er]pta v[er]it[as]
 et no[n] actu p[er]pleta e[st] femina s[ecundu]m
 p[ri]ncipia s[ecundu]m q[ui] s[ecundu]m ip[s]is. **I**ta
 q[ui] v[er]it[as] s[ecundu]m h[ic] m[em]bris
 femine. **E**t de m[od]o d[ic]imus m[em]bris in q[ui]
 e[st] mas in frigidat[ur] et m[em]bris in q[ui]
 e[st] femina calefici[ur] et p[er]plebit q[ui] id q[ui]
 e[st] mas gen[er]at[ur] mutat in femina
 et id quod e[st] femina mutat in mare
 q[ui] s[ecundu]m empedoclis e[st] in m[em]bris s[ecundu]m
 v[er]it[as] testat[ur] d[ic]imus e[st] in s[ecundu]m quod
 a s[ecundu]m accipit tota p[er]pleoriam it[er]
 no[n] aliquid ex se ip[s]o. **E**t id d[ic]imus q[ui] em
 brio ex se uel ex spermate nihil h[ic]
 tota s[ecundu]m et completor[um] ad mas
 culum uel femina accipit a m[em]bris
Et q[ui] hoc om[n]is e[st] v[er]it[as] ma
 festat ex hoc q[ui] s[ecundu]m democriti e[st]
 v[er]it[as] et melior eo q[ui] ille q[ui] d[ic]imus
 generac[i]o[n]e cam q[ui] s[ecundu]m s[ecundu]m e[st] d[ic]imus
 generac[i]o[n]e h[ic] em p[ri]ncipis m[em]bris
 s[ecundu]m gen[er]a democriti accipit. **E**t
 ideo v[er]it[as] d[ic]imus in s[ecundu]m em
 ostendens quod v[er]it[as] quod fluitat[ur]

habet fimo demeriti amplius si calor
et signa s^t causa d^{re} maris et fere
tut sequerem in causa maris et femine
signa manifesta et hoc est valde leue
videre qm^o euidentia s^t signa maris
calide et signa maris frigide sicut di
cunt quiddam medicorum h^{ij} em^o extalibz
et talia p^ognor^o opman^o s^t sive taz
maris et femine dicentes d^{re}as ea ma
festas seculu^o cu^o tameⁿ noⁿ sit leue ve
re et s^odm^o cam^o certaⁿ in ventre p^o
cipiu^o genatois maris et femine Et
quo p^oncipio cause q^o inducit decaloc
uel frigore maris dicit em^o q^o p^oma
quod est p^oncipiu^o genatois sequit^o
necis d^{re}ppom^o maris Ita q^o cu^o calefit
noⁿ est m^obru^o hoc s^odm^o contrariu^o Et
aut si sperma est p^oncipiu^o femine et
calefit in maris et tunc erit q^oru^o
hoc e^o masculu^o Et sic ex d^{re}ppone mar
is s^omant^o m^obru^o genata coru^o
quibz^o d^{re}nt mas et femina e^o valde
irridibile sicut ead^o d^{re}ppom^o sup^oius Im
plius m^obru^o maris sive in una ca
mera uel d^{re}ppone maris videm^o
sepe gemellos fetus quoz^o uno fuit
mas et alter femina cu^o tameⁿ illa
maris noⁿ fuit simul calida et frigi
da et hoc p^oncipue videm^o i^o audibz^o
q^o multos fetus p^o facit et vide
s^odm^o dicta impediat^o et quoridam
medicor^o q^o vnu^o s^olu^o m^obru^o contiu
genter debet e^o in omnibus fetus
istis multoies q^o tales gemellos in
ama camera maris e^o s^odm^o videm^o
panat^o tam in animalibz^o gressibz^o
qm^o in naturalibz^o naturalibz^o quibusdaⁿ p^o
sibus animalia genantibz^o sicut gen^o cele
ti et delfini et cete grandia ductor
igit^o p^oncipio illius grauit^o errauit
deceptus s^o ista genantia q^o sequit^o noⁿ
vidit et talem induxit potentiaⁿ
Si aut^o p^ondit h^o m^ogentia in tolle
rabilibus errauit opmando q^o h^o qua
dicit e^o cam^o maris et femine Cam^o
aut^o huius e^o dicit calorem et frigg

maris s^odm^o hoc em^o om^o gemelli p^o
cipue qui t^o cad^o s^o maris camera debet
e^o aut ambo maris a^o ambo femine Noⁿ
em^o p^o dicit q^o hoc m^obru^o m^oq^olibus d^{re}nt
mas et femina in talibz^o gemellis s^o ge
nerata a maris d^{re}ppone m^oq^olibz^o h^one
tibz^o gemellos Ita q^o p^o calida genat m^o
bru^o genitale maris et pars frigida ge
nerat genitale femine Et ideo quiddam
bra genitalia s^o in mare et quiddam
femina Ita q^o ad p^oncipias p^otes maris ge
neratois eoz^o refert^o m^obru^o Talis em^o
q^ontitas maris q^ontes d^{re}ppos gemellos
necis in g^ontate istoz^o geminoz^o d^{re}pp^o
u^oltur et ideo Et ideo postea adunant^o
in con^o d^{re}ppone q^o m^oq^olibz^o vno s^oq^o
gemellos fetus et hoc e^o valde r^oonale
Noⁿ possit in p^oncipio causa s^odm^o huius
d^{re}ppone et s^odm^o ad imato^o Non
em^o h^o d^{re}ppone et adunato^o e^o p^o calore
et frigide cu^o tameⁿ isti qualitates maris
accidant s^odm^o totu^o et sanguis me
sarius q^o fluit in maris aut calida est
aut frigida et noⁿ p^o s^odm^o et excellit
v^oltu^o h^o qualitate Noⁿ aut^o in p^o
h^o d^{re}ppone veraⁿ modu^o cause mas
culi et femine e^o ind^oppone p^omat^o Et
s^odm^o v^oltate m^oq^olibz^o h^ontum est p^o
mo^o iste q^o de causa huius induat^o m^o
pedat^o falsu^o Si aut^o talis e^o d^{re}ppone por
mat^o qualem sup^oius e^o d^{re}ppone vbi
ead^o ostensu^o est q^o eoz^o aquolibet
m^obru^o s^odm^o accid^o h^o v^oltate aug^olibz^o
m^obru^o vbi m^oq^olibz^o ostensu^o e^o p^oma
maris non e^o matiaz^o corp^o embans
s^odm^o potius q^onti m^opp^o Bene ex sup^oius
d^{re}ppone m^o p^oncipio voc^o per quas
p^ontes s^odm^o condic^o v^oltate m^oq^olibz^o
combus demeriti Et si quis alia con
cordans cu^o h^o s^odm^o aliquid d^{re}ppone
ei p^oncipio sup^oius d^{re}ppone eoz^o Noⁿ
em^o p^o e^o quiddam corp^o p^omat^o in f^o
h^o v^oltate m^oq^olibz^o femine ex quibus
eoz^o s^odm^o femina et quiddam aliud i^oma
re h^o v^oltate m^oq^olibz^o maris ex
quo sit mas sicut dicit^o m^oq^olibz^o et
hoc b^o p^oncipio e^o m^oq^olibz^o p^oncipio

huius Nae em membrum in pimate
 non p dimate in pimate neq scdm
 actio exites in ipso sed potius id est
 q una pars vniat alia ingrediendo
 et terminando sicut in suis ostendit
 Et id quoddam pma est mas et quoddam
 fema vlt em loquido melius est
 et nalius attribue diam sexus cause
 tali q sit ex victoria mbri quod est
 pncipiu formati om alioz membror
 Ita q modis illius mbri effiat aial
 aut mas aut fema q h qcordat
 genaco et forca mbroz et nalie
 Nae e em q omis multatudo q est
 in vno aliquo reducat ad vnu aliud
 q sit causa om alioz optz reduce
 omis multitudine mbroz q sit
 mcorpore Et sic attribue cam nalis
 et fema victorie vna mbri in dige
 rendo et terminado matiaz melius
 e qua attribue calori vel frigori mri
 nis et menstrui em etonem em sicut
 has qses optes mtrouducentes p q
 modis accidit in genato q in vno me
 bro totus est qio mo dispositio qua
 alio ita q in vno e sicut recipies sicut
 e mixo et illi adueta in alio aut e
 sicut conferens sicut e vaxera et a
 adueta et querit hanc qoz q diffiate
 et q que no possit hre rppan sibi m
 cam solam q dicam vntes mbroz
 pris et mris esse in pimate et vtu
 tem mris opari mbri caro ad pte
 sua et mappid et figura et ita dicit
 q membra sicut se in vicem semp Nos
 aut qtraditentes hys dicam q si acat
 hoc ppter qmiquatoz quoru d mbroz
 aduicem sicut ad ptem vel ad mris ad
 qua q pte ne vntis appropiat pma
 vntis tur no debet ista similitudo em
 mvenit in mbreis quibda sed in ai
 bus mbreis ex nalius et mrioribz
 p tatio carps mquid p qm q ad m
 lutan mris vel mris sicut dym q
 pma q aut he vntis mbroz mris
 aut habet vntem mbroz pris et
 ita signead caro qui opmuit q
 hec sit causa que embio fema pte

Et pri Nos aut videm q falsum
 est q sepe videm in igne solo sicut
 ad mris et fere in omibz aliis mbis
 e pteudo ad ptez et ccanise sicut
 tales mbroz p miquitas no pte ce
 causa dmsitatis sexus sicut dym q
 potius altaco totus corpis est ca et
 hec altaco pculdubio hebit cor et
 sicut p venas quietas et pulsantes
 q p parte sub corde aquo brigant
 et p venas ab hys ramificatas q abo
 ex extremitatibz caro residante lar
 tant et nutur carno abo qui in se
 he cordis vntis que quide vntis no
 p carite pte mris sicut ppter que
 brigms pncipiu neq hnt in nutendo
 qualitate mris sed potius ex mris
 mdispone nali erit ppter venas ta
 lem vntem cordis vel alia in sagne
 portantes Et h mltos idnalia de
 et vntis co q nos videm q ma
 trix scdm nam no imp ad sagne
 recipiend et no e de mbreis pncipa
 libus q vntes hant creates et
 fontatitres alioz sicut e cor et que
 et cerebrum sicut in ambus detatid
 est creatio aut venas vntis cor
 dis defenau nali e an tatio mri
 as et pma est an cam giatos
 q sit ex mris accidit nris q p m p
 apud giatos quod e pma h p agian
 te pmo alio qualitate sibi phalem
 ppter qud accidit ex ipso talis giat
 sexus dmsitatis q e dmsitudo mris
 ad tota p mntem q ad mris opam
 Non ergo omis pnd e q hec hnt
 dmsitatis sit causa et pncipiu q
 sup mdueti p m cam et pncipiu esse
 dmsitatis sed queda alia causa pnto
 em q pma sit q he pncipiu giatos
 hebit in se caa p qm pncipiu pnto
 tatis no ex mris a mris nec susten
 tatio in mris sed alibi ubiqz hec
 sicut in co em mris e causa giatos
 e decusa dmsitatis giatos et non
 e alio est causa pncipalis licet for
 te concausa possit ee q p causa

dissonantes veram tam hic ead fmo
idem gens est contradictor illor q opmā
q mas cui pma cadit in dextera ptem
mias est Et fema cui pma cadit i
sinistram hū em dicit sola loca mias
hac causara dnas quibus nulla pē genā
ad huc uel illud pōit et genaa matie hū
et si ponens pma hūe qnāas ad
pōit dnas ad huc nō recte dicunt
hū qui tenent hanc pōm qm illa genā
ta q est in matia hūe est dypo qd
et qplentia pōmā mēbroz q facit
sexus diam est ex locis mias Et hō
ce non pē per hūc aut eund fūone
debet cāndia dicitis empe qui tam di
pmitat mās et femē parit mēbroz
mias pcut pceditū est Similiter
aut et illi stant qui cām dīstīctōis
inter marem et femāz parit per
vōm vōtū om mēbroz quas dicit
ce in pōmate vū hū em duo pōmata
dicit ead in matie pō q alim et alim
fōmet pma videlicet vū aut fūe
dicit cām ex cām suo in dextera uel p
mītra dū em ambo pō cadit in dex
tera pē genā loca fōmā pma vi
ri in matie et parit pma femē p
loca qūatatem p em ambo cadit in sin
istram mās fōmāt qm loca genā
pma femē et ex contrāctate eūpde
loca parit pma mās Si aut pma
mās cadit in dextera et pma mulie
ris in sinistra erūt gemelli dīctes
in sexu Si aut verū ē q illi dicit
q videlicet genāas mās aut femē
est ppter istas duas ptes q p dext
et sinistra et nō ppter cōtū corpus
mias pcut dicebat empd Si tūc
dicāma semen ē in matie qūabitur
embrio qui creat in matie sū opatōe
vūtas mias q pōt in pōmā et tūc
nō qptz q in femē pō pō vūz
om mēbroz et p cānd vōm id qd
ex vūte dexte pōis fōmāt i mīstru
lō est fōmātū pme vūte mēbro vi
rili q pōt in pōmā et pōm hōc q
opmā ex mīscūis qūit pma i fūgū

mēbroz pncipalū eo q de pncipalibz
mēbris p mēbra genitalia quod ē ab
surdū valde apūt omēs homēs sena
entem nam qūatō pncē amp etā pē
in mīstru dūmā id p anatōmā in
uentū est q mas fōmātū est in pte
mias sinistra et femā in dextera et
mūcti p gemelli in ead pte mias i
diuerso sexu Et hōc nō pōmā iūctū
est pō multōies hōc accidit et pncipue
in alalibz q multos simul qūant filios
ergo mās omō ē q dicit de parte dex
tra et sinistra q sūt cause dīe sexus
Amplius quidā dixerūt q cause dīe
in sexu ē ex vūte pōmā atēsculo dex
tro uel p ex vūte a sinistro sit femā
Et hōc pōmā q si ligauerūt sūgēdo
viam q ē inter dextera testiculū et
cāmalem vōtū et pō cōcat ex p
mate illo genitū femā Et si ligando
sūgat viam q ē inter sinistra et
cāmalem qūat ex pōmate pō sūp mās
hōc aut dicit pncipue omēz dicens
q pōtū testiculū dextera nō hntes
qūant femmas et sinistra nō hntes
qūant mares hōc aut nō ē verū
q ego vidi pōtū de testiculū dexto
et pō pōtū genitū filū Et nō hōc
q dicit accidit et non fuit illa cō p
dixerūt stant ead dūmātores dicit
p oculis vidisse quod euent et dūmā
nant tū tamē hōc q dūmānt nō
pō causa pō ex alia quidē sit stant ex
causa Et accidit q ad dūmānt euent
hōc igit et hūc pncipue dūmānt ex cause
vere ignorantia mēbra em q illi
dicit ead cām dīe sexus pncipue nō
qūent alalibus in qūatōe pōtū
sexus mās aut femmas eo qūid
expressū est q multa alalia p pōtū
pōmā dīam sexus mās et femē
Et qūantia mares et femmas testi
culos nullos hūca pcut p pedibus
carentia pcut multa pōtū qūa et
multa serpentiā qūa Conuenit hū
dūte opmānes dicentes em cām ma
ris et femē calorem et frigus

sicut dicebat Empedocles et Democritus
 et dicentes cum virtus spiritus a parte
 dextra et sinistra vomit in causa re-
 mota quod non dicebant eorum spiritus
 atestatio esse cum nisi quod illa pars est
 calida et ideo facit marem et alia
 pars propter frigus facit feminas. Calor
 enim est principium digestionis et ideo est
 quodammodo remota tamen aliquid apprehen-
 dit de virtute cause dicitur seorsum nullam
 tamen perfectam et absolutam principium aut
 causam

**Capitulum 2m de vera causa difference
 maris et feminis secundum doctrinam aristotelis et
 aliorum philosophorum**

De virtutem autem rei atte-
 dentes apprehendit de hinc
 causam ex principibus
 rei principibus. Superius autem
 detinens diffinitionem haberi intelligit ad
 cause declarationem quod facit marem esse
 quod est et secundum et quod super determinata
 per eum modum distincta a fortiori alia
 virtus et feminam causabitur ad debilitate
 eiusdem. Secundum hoc igitur dicimus quod
 spiritus virtuosissimus per se bene materiam
 cui advenit digerere et terminare per-
 formatum in ipso est quod generatio est prin-
 cipium est perculdubio ad marem in
 cepto dicitur autem principium in materia
 coequa est corpus in similitudine ge-
 nerantur sed potius principium motus
 et formam materiam. Si enim huius motu
 per se perficitur aut advenit quodammodo
 alio modo. Ita quod ipsum sit operans et terminans
 materiam enim feminam quod descendit ab ipso
 est passiva et non agens. Si autem per
 est et iam spiritus ex huius in se mo-
 chate tradita sunt quod bene digerit et ter-
 minatum non digerit nisi per calorem
 naturam et in multum est materia magna
 digesta et terminata oportet naturam
 quod marem autem in parte marem sunt
 calidiores feminis in parte per feminam
 amplius aliquid feminam quodammodo
 in formate erit multi menstrui ex
 frigore et debilitate quod accidit eis et
 non propter calorem et ideo decepti sunt

quidam opinantes feminas esse calidi-
 ores maribus dicitur enim huius menstrui
 non accidit nisi propter habundantiam san-
 guinis et caloris feminarum super marem
 Erunt autem sic dicentes et quod non omnis
 sanguis secundum unam et eandem diffinitionem ca-
 lidus esse dicitur ad operandum tamen huius
 quod omne humidum sanguinis coloris est
 sit calide nature non distinguuntur sub-
 tili consideratione inter sanguinem clarum mu-
 dum et aliud sanguinem non clarum neque mu-
 dum. Sanguis enim clarus et mundus
 generatur ex cibo optimo et bene di-
 gesto et per hunc modum digestio erit
 minus paucis bono multum digestio ex
 multo cibo non operata et non assimilata hoc
 autem manifestat in operibus fructu-
 uum papaverum in quibus ex multo cibo sur-
 cors pauca valde eliat ad fructum forma-
 tum et digestum in omnibus enim huius ad
 ultimam cibum multum digestio completa
 operatur ad formam cibum erit valde ma-
 dum et purum id quod ultima passio
 est digestio quod sicut purum eliquat de
 ex multo cibo. Similiter autem accidit
 corpori membrum enim corpus cibum ad in-
 uicem recipit secundum proportionem de-
 coris et abusus membrum

Primo in se in se autem
 plus et in se ad huc plus in vitro
 aut optime et decoctus et sic multum
 decoctionis erit minus paucis valde et
 munda et hic est sanguis in huius
 sanguine in huius autem quod carent sa-
 ngine erit humor generis sanguinis et
 vicem eius huius et non per se vitia
 abusus esse semper equaliter digestus neque
 equaliter factus sed propter secundum eundem
 digestio est aliquid factus vitium et ali-
 quod debilis et omnis est in eis diffinitione
 superfluitas munda quod exiit ab isto huius
 re in partem spiritus ad omnes autem vi-
 tus operans et agens aliquid actum vel
 debens agere accipit in spiritum quo
 paucis et appendicibus per illa
 quod secundum naturam huius complere operationem

Spina q̄ formatiois quod in maxon
 format matiam dat m̄ia semen ad
 matie sustencom q̄ formatiois est in
 acceptu per huc em modū vno spina
 tradunt malud sicut masculinū i spū
 sone gnat in feminū et ad hoc me
 bra totus corpus sponū huc gencū
 hac ergo n̄itate mas in spū habz
 sibi gencū et femina h̄ aliud p̄p̄tū
 p̄ oppositū modū illi respondens hoc
 aut q̄ in feminū est matris et i mac
 aliud est q̄ aptitudinē h̄ spina pon
 di in matrem m̄i sit in valde pau
 as in quibus femina m̄bra habet
 quod p̄t̄ in corpore mas eo q̄ si
 gūdo valde acū illud et spina p̄
 curū non p̄t̄ et ad aptū q̄ quasi
 hauriat a femina p̄t̄ ex ista qua
 dam semina aut iam ex m̄to p̄t̄
 in hac p̄t̄ q̄ n̄ om̄ m̄bro officia
 li sunt ad forma v̄tutē dat q̄ p̄t̄
 officū id quod ē s̄d̄m nam m̄t̄ et
 in omnibus facit melius Melius aut
 quod p̄t̄ ē q̄ ut officia m̄bra
 sint talis d̄p̄t̄is qualis dicta est ed̄
 ergo loca et figure m̄broz s̄t̄ d̄
 stuluta s̄d̄m v̄tutes congruas sibi
 ad officia sua pagenda

Similit̄ aut v̄tutibz
 p̄t̄e s̄ sup̄fluitatē ex̄tēs ab eis
 d̄o aut sup̄fluitatē q̄ habundat
 ex̄o in quod v̄tutes suas m̄bra m̄s
 s̄t̄ n̄ cas q̄ ob̄t̄t̄ are corrupte
 Q̄ aut m̄bra sint q̄pleta v̄tutibz et
 sint m̄ia ad op̄atōes q̄bat̄ m̄d̄t̄one
 om̄ m̄broz Non em̄ complet̄ v̄t̄
 sine oculis neqz oculū est aliq̄ in cor̄
 oculi sine m̄p̄ et idem ē de alijs m̄
 bris Semina aut p̄ ant̄cedētia q̄ q̄ple
 m̄t̄ creatōis et formatōis v̄tutibz
 et v̄t̄t̄ et om̄ m̄broz h̄s p̄t̄
 n̄ ē m̄p̄ p̄t̄er gencū v̄tutis sup̄
 fluitat̄ ab eis et ad hoc h̄t̄ v̄t̄
 tutes amplius d̄d̄t̄ malys libris
 p̄t̄is p̄baud q̄ ex eis est ḡn̄t̄
 et m̄t̄mentū et augm̄t̄ū p̄t̄
 q̄ om̄ m̄broz in s̄ talem h̄t̄

cibū aquo nutrit̄ qualis ē ille uel
 sicut quo ḡn̄t̄ur uel ḡn̄t̄us ē Et h̄
 abus in m̄bro est sup̄fluitas m̄bra
 s̄t̄ et aquo ḡn̄t̄ū est et coquo ē
 s̄t̄ illi p̄t̄ et h̄ sup̄fluitas m̄ḡn̄t̄
 tali alter p̄t̄ m̄bra Nec obstat
 hoc q̄ op̄m̄t̄ s̄ quidā q̄ m̄t̄mentū
 ē coquo et non co s̄t̄ hoc em̄ ē s̄d̄m
 aliud modū v̄t̄ ḡn̄t̄ū em̄ accipitur
 duobus duobus m̄to quos alibi d̄t̄
 tūḡ contrariū s̄ m̄p̄ncipio d̄corōis
 uel in fine Si em̄ om̄ quod corrup̄
 transmutat̄ ad contrariū Et om̄s al
 t̄t̄ corrup̄tio quiddā ē apt̄t̄it̄ al̄t̄
 com̄ ē m̄t̄ de contrariū ad contrariū
 d̄corōis aut ē al̄t̄t̄ ab̄ Et idco
 de contrariū ad contrariū et sic abus
 in p̄ncipio est d̄st̄t̄ et contrariū
 In fine aut̄ similit̄ et ḡn̄s h̄s ad
 rōmbus ex alibi d̄t̄t̄ s̄t̄ sup̄p̄t̄
 dignū est ut maiori et certior de
 lacōe d̄lectur cū p̄t̄er quā quiddā
 corp̄ q̄ in m̄t̄ ḡn̄t̄ū effiat̄ mas
 et quiddā femina Q̄ aut̄ p̄t̄t̄ ē
 q̄ q̄n̄ id quod ē p̄ncipū p̄m̄ motū
 tūḡ motus est d̄ḡr̄ et terminat̄
 et format̄ mat̄z accepti est debile
 et v̄m̄t̄ p̄t̄t̄ mat̄z non pot̄t̄
 eo q̄ debilitat̄ indigēdo s̄ m̄b̄t̄
 lem calorem q̄ h̄t̄ et n̄ pot̄t̄
 ad formā format̄ q̄ in ip̄o ē ois
 format̄ embriōne n̄t̄o accepti ma
 t̄t̄ transmutat̄ malud ḡn̄t̄ū p̄
 format̄ in cad̄ specie in om̄s h̄
 aut̄ non ē q̄plexio femine q̄ femina
 sicut supra ostendim̄ q̄ q̄plexio
 est mat̄ q̄ em̄ quod est i m̄t̄
 p̄t̄er forme v̄tutē et n̄t̄o aut̄
 mas aut̄ femina q̄ aut̄ isti duo s̄
 v̄t̄ ḡn̄t̄as h̄t̄ v̄tutes op̄t̄t̄
 n̄t̄o q̄ et m̄t̄ v̄tutibz ḡn̄s
 v̄t̄t̄t̄t̄t̄ s̄t̄ d̄m̄sa amplius
 aliq̄ de p̄ncipalibz al̄t̄ m̄p̄lex
 ionē n̄t̄ ē totū corp̄ in v̄tute
 in v̄tute al̄t̄ eo q̄ aliq̄ m̄ totū

corpus sustentat a membro principalis adppter ergo q ad aliquid in se
 biaz generalud totid alteret corpus
 aialis et sint contrariu qplexionid
 corpq maib et femie huius aut p q
 e q hoc cognoste fiat q ad aliqnd
 aial castid muta complexio ipius in
 toto corpe ita q inter castratos et
 femas pdm qplexionid modica e dnd
 causa aut e qua dymq q videly qda
 mebra sunt pnapalia in corpe et qda
 sit p daria mutatis aut pnapalibz
 mebris multo de genibz nate e mu
 tari ayas aut in omi gne alm est
 nature et vutit pncipud scit dnt
 ptagor ayas aut vutit q p pfa
 pda nate femie aut atebur debili
 tas et aduitorud qn opacois nature
 p matie adm stracois fortitudo aut
 et debilitas no cant nisi p digom
 et mdigom calor nalis et a nali
 vutite hntis terminant et qplent
 abid vlam Et sic ex calore huius i
 supfluo abid vlam causat dnd sexus
 in qus que generant

**Capitulu 3m in quo pbatur cor esse
 pncipiu inter mebra dnd sexus et q
 p mptibus feminas gnantes et mptibz
 gnantes masculos**

ic igit dcterminata ca
 dre sexus pdm vutit
 q e in spermate q e p
 pncipud moues mgenacois

Querend est nlius quid sit pnci
 eius in mebris adstendimq em si
 pius q vni mebrid e quo reliqua
 pncipiant scdm aut ea q lin su
 pius dcterminata p qca dre sexus
 est pma vutis q e in mebro in quo
 in ter mebra pnu pncipiu est calo
 ris nalis e causa q terminacois
 cordis et somatio est terminacois
 et somatioz alioz mebroz ta i ma
 re qua in fema in aialibz aut cor
 de carentibz pmo forma mebr qd

e cordi gene et optmes vite ipis
 odppter em pmo de cam maris e
 femie anteq hoc fiat sexus dnd
 dnd em maris et femie no e mpt
 ppter differenciā cor mebr q contui
 defuuit dicit em pus dymq h me
 bra qam hnt opacois sicut am a alia
 sic oculus hnt visi et auris auditi
 habet Et sic ista mebra conty ai sit
 de scandis p q cor somat pncipud sue
 facture accipit acorde et vutit
 sexus qua acorde accipit effundit
 in toto corpe sicut dymq mptibus
 Adca aut q mncipio locuti sim
 vutentes dnd pma e supfluita
 tem abid vlam abid vutantes
 illud qui iam per digom e p m su
 vutit em mebro Et hic transit
 ad mebr creat similitud nati ad pa
 trem genante in forma et peca
 mebroz In hoc ead dnd dnt ma
 nifesta dnd pmois nst dnt q
 pma transi ad plibz mebr et smoz
 ploms et alioz quonid dnd q
 pma exyt aquolibz mebro hnt pda
 lem vutit ipius d dnt aut q e
 inter semen maib et femie seme e
 q in femie maib e pma vutis ma
 ues mgenacois aialud Et p d dnt
 vlam abid qui e matia qcepti et
 fiat ipm transi ad mnt femie
 in fema aut e matia ex qua crea
 embrio ppter quod ai semen maib
 fuit vincens pfto et obedies ad
 fuit ma q e comite tnd qceptid et
 site pti co q tnd conceptid aduat
 ad forma q a vutit pti e in ipso dnd
 aut fuit vntid ex mbedienciā maie
 aut ex ppa debilitate ibi mgnacois
 ad forma qnd hoc e ad pti ne mnt
 q fema nalis e qtaie qplexiois
 maris Mas em mptid e mas est
 calid q co q calor est forma masculi
 vnat figuris aut fema dntat
 sangies qui nalis calid e no m
 frigidat in p pte remissioz calor

Ad hoc autem sicut prius diximus non
dat omnemque superfluitati in frumentum
quod recipiat eam & sperma aut
est superfluitas & id est receptaculum
quod in utero in quo proficit generatio hanc autem
superfluitas que sperma est maior est in
maribus aialud maiorem calore habentibus
hanc autem est sanguinea boni corporis
existencia preterea autem recipientia
eam in maribus non est nisi vice et
vene istius superfluitas et sic quidem
diuinitas ad vasa seminalia est prima
in masculis quoniam feminis autem digressio
malicia et imperfectio propter quod con-
uictio est quod in femina sic membrum hanc in-
tam superfluitate recipies & hoc me-
brum debet esse distans membro virili
& propter multitudinem superfluitatis oportet
quod habeat magnitudinem propter quod est
matris mentali figura formata est diuisio
autem inter marem et femina non est
nisi propter diuersitatem nature horum me-
brorum que contrarij defuunt generati Sic
declarata est causa propter quam in matre
distinguitur mas et femina Testatur autem
accidentia generati et generandi vnde est
quod diximus videmus enim iuuenes
in quibus ad hunc partem etat habundat
humor propter hebetem que in ipsis est calo-
rem plerumque generat filios plusquam
in etate processerunt usque ad conuictio ma-
iorem partem humidis et usque ad acume
caloris et de his diximus inde iuuetute
et senectute libro amplius senes est
in quibus remissio caloris habundat humor
extraneus humiditas et non agens plerumque
quod videmus ex iuuenibus mulieribus generare
feminas calor enim qui est in mulieribus non
est completus calor autem in semine est
diminutus amplius corpora habida flatuosa
hutes quorum proplexio est mulieribus pro-
tius feminas generant que hi quorum se-
men est globosum et glandulosum
ac si sit congelatum talis est corporis
dispositio est propter caloris nature diminutionem
amplius autem cum flatu vortis septem
natis concipiunt propterea marces eo quod

venas ille frigiditate sua claudit po-
ros et sic calor naturalis admittit sensus
melius sperma dicitur tunc autem in sumi-
sue meridionales sunt flatus frigidius
baptit femina et quod corpora calefuit
et resoluunt calor qui est in eis ad flatum
calidum meridionalem que calore suo po-
ros aperit et resoluunt corpora propter
quod prima in austrinis flatibus est maior
in corporibus aliam quam in flatibus borealibus
et propter multiplicatam primam non tamen diger-
tur & simili causa puenit quod me-
struum in corporibus mulierum magis fluit
et hinc diminutione eo quod dies illi frigida-
res et humidiores sunt alijs diebus mensis
propter lunam diuinitas vltima quod ad diminu-
tionem huius sequitur diminutione caloris Sol
enim facit estatem et hyemem in anni spa-
tialuna autem vadit tempora quatuor
omni mense Nam in prima intensioe
usque ad quartum aspectum est calida et
humida a quinta usque ad penultimam que est
plena calida est et sicca & a penultimae
usque ad vltimum aspectum est frigida et se-
ca & a vltimo usque ad quintam est frigida
et humida amplius pastores fatentur
quod non solum propter boreales flatus ma-
res generant et femine propter austrinos
sed et propter aspectum Si enim oues sunt
conuictae ad boream dicunt quod frigidius generant
mares et si in contrarij respiciunt ad me-
ridiem confitentur quod vti frigidius feminas
generant & quo manifestum est quod prae-
altatio in primis principibus corpora transmu-
tantibus est frigiditas cum calore et frigi-
dis in primis et calor et frigidus post-
tea causa diuinitatis generati diuinitas
igitur inter feminas et marum generati
est propter istas causas amplius autem
indigere temperamento proplexione tam mas
qua femina admodum enim membra officialia
non sunt nisi terminis quodam temperamenti
et armonia determinata & hanc ar-
moniam mutas et excedens deservit
humidum naturale & oportet id propter calor ad
temperamentum reduci Sicut enim ignis for-
cor et maior exurit et deservit
ita conuictio prius et debilis ignis

Digerere non potest Et cum multum diminuit non valet terminare et complere hunc rem et propter hoc eadem indiget ut ad iunctum ad temperantiam Si autem ad temperantiam proportionatus non sit tunc accidit ei sic accidit igni sicut diximus quod ignis multum desecrat et aburit Et paucum digere et complere non potest humidum ~~ita quod~~ ~~mas~~ propter quod tam mas quam femina generantes indigent temperantia ita quod mas viri proportionatus sit humori femine sicut agens patienti et complens et digens et formas complendo et digendo et formando Et eorum humor muliebris secundum eundem modum sit proportionatus formati huius Et ex hoc est quod multum muliebris et viris cohabitibus admixtus non accidit in pregnatione eo quod non proportionantur secundum armoias formati corporis Et ad separant et coheret vir ad aliam mulierem Et mulier ad alium virum etiam fecundum ambo et generant Et hoc eadem ratio accidit quod iuvenes non generant et cum in etate proesserint generant in talibus cohabitibus temperantiam aliam talem remittit hoc est quod temperat distantia regionum propter diversas operationes climatum sicut diximus in libro de natura locorum et locatores Multiplex est causa huius diversitatis ita quod ex multis causis aqueus humor formati in viris et in muliere efficitur generare et mas generat Et aliam facit huius abus et aliam accidentalem superfluitatem dispositio corporis et a quibus aeris abundantia operationem Et modis tamen ab eis et dispositio corporis magis propter causas id quod dictum est Et precipue faciunt hoc abus aquei humidi qui formati et humores multum tales multipliciter huius humor enim aqueus ab eis maxime habet generare cum accidentibus quod diximus propter quod est nocent multum corporibus frigide glacialibus dure que non sunt molles ita quod aliam in ducit sterilitatem et aliam in ducit generationem feminam hoc igitur quod diximus vere sunt cause differentes sexus

Capitulum Erro de causa similitudinis generati ad putas vel auos precedentes et de causa dissimilitudinis eiusdem ad ygentores

Philosophus eadem causam accipit ad similitudinem nati ad patrem vel matrem vel aliquo auorum et eadem dissimilitudinis aliquid enim naturam prius secundum totum corpus assistant Et quidam ita prius quod non alius sit pater Et in quibusdam generantur acat huius quod similes aut generantur et non putantur Alii enim eadem casualis est similitudo ad alium generantur aliam esse contingit quod masculi et alius in eis sunt pater matris et femine et similes prius in aliis membris propter quod in igne aliam esse nulli putant assistant sed tamen retinent figuram propter ita quod per hanc aliam eadem non retinent formam humanam sive specie generantur per accipit formam non sicut sim et mirabilem filius enim qui nullo pater est putantur nec secundum propter nam nec secundum individuum figuram et monstrum et mirabile nec vacat huius et filius secundum nam quod huius magis fluit in virtute putantur agere in suo et nam non est putantur nisi aut generat mas aut femine sed sua natura et propter generat talem enim generat indiget natura si debeat saluari illud genus animalis magis sit mas et femina distincta et separata placet et secundum eadem aut enim ista accipit ex armoia proportionis formati ad mas generat et eorum aliquid enim tempore virtus mas que in procreante est pater amens et terminat aut propter virtutem formati in se quod pater aut quod propter etate reducat ad temperantiam aut propter aliam aliam eam Et cum talis accidit generat tunc natura accidit naturali generare propter operationem huius generat huius aut eadem propter quod accidit sic generat non est nisi ex eis qui aut essent aut accipit generantur generat aut virtus non sicut diximus Et hoc igitur causa debet inveniri prima causa similitudinis cum enim huius coacta est superfluitas quod est prima aut huius et generat propter facit in superfluitatem que est mesam et operationem forma embone ad putantur et formam mas per matrem propter in obedientiam non impedit et hoc fit ex motu matris Non autem formam aliam ducit in simone di

cente qm hanc complexiōm nō opā
nisi p̄mus motor ingēnāre et f̄mone
datente q̄ p̄ma facit hac et f̄mone di
tente q̄ motus tuglibet mēbra q̄ v̄tute
ē in spermate qui ē motus factive et
incedenti facit hanc opacōz Intencio
em̄ vna et eadem est p̄mo motor i
spermate et sperma ē subiectū illius
Et in ipō ē v̄tū mēbroz Manifest
tū est ergo q̄ qm̄ comat ille motu na
tus ē mas et filis p̄ri gnāti et in
ista gnācōe non ēit femina filis m̄r
Et aut nullo mō v̄tūe possit erit
dissitas p̄dm̄ dūerpi modū dissilitudis
Aliq̄m̄ em̄ non tū ēit mas sicut est
pater sed forte in dissilitudine quā ḡi
vocant porrecolos quōd ē subcontraia
hūc silitudinem qm̄ v̄tū h̄c fōmā h̄c
p̄dm̄ nam gnātiū sed h̄c silitudine
ad genealogiam Et p̄dm̄ hūc modū q̄
dam p̄ filis p̄nabz qm̄quis et quidā
venat h̄c gnācōe silitudis sit
qm̄ gnācōe sit mō essentiali et nō ac
cidentalit tūc em̄ semp̄ sit silitudo ad
p̄ntes aut ad alios Qm̄ sicut dūmōz
si v̄tūat sperma v̄ri ois ēit filis
p̄ri quasi alter p̄r exōs de si pater
i filio se alterz genuisset Si aut ma
tia trahat ad se p̄mat opacōz erit silit
tudo ad m̄r Et hoc p̄t ēē tripliat
aut i mēbro p̄ncipali et p̄dāyis sit d̄
in p̄ncipali quidem ad se trahit matia
sed in p̄dāyis nō in venit p̄ma et t̄
inplexiōe cordis et sexu silitus ēit
p̄tus m̄r et in alijs mēbris silitus ēit
p̄ri Si aut cōra fiat q̄ p̄ma dūat m̄az
in cordis creatōz et nō in alijs mēbris
sed potius trahit a matia tūc erit p̄
tus in corde et sexu silitus p̄ri et
in mēbris alijs ēit silitus m̄r Con
tingit aut aliq̄m̄ et q̄ p̄ p̄ in p̄mate
f̄ multe v̄tutes latentes in p̄tencia
h̄ntus em̄ dūaz ē in mēbris p̄ncipalid
usq̄ ad gr̄ta gnācōz et aliq̄m̄ ampliz
coz v̄tus transmissōes semen est v̄
tute transmissa donec p̄ digōm̄ exter
gat ab ea Et sic v̄tus auoz ē in p̄tē

in corpibus gnātiū Et qm̄ aut per
silitudine alii aut tempis adimat a
q̄t p̄dm̄ actū et tūc p̄ma fōmat i
fōmā alicuius auoz p̄m̄ quoz vel remo
torū Et de hoc in suis pleniorē reddēz
rōm̄ Sed ex omnibus dictis p̄ q̄ fortitu
do totus gnācōis est p̄ma et hoc qui
dem facit id quod ē in om̄ gnācōe ille
em̄ que vacant porrecolon eo q̄ subḡiaz
h̄c p̄matē silitudine est ēē homo
et retinet ad nam gnātiū p̄tine et
silitor est p̄a nec venit ad hoc quod
nō h̄c nisi silitudine in gnācōe sit p̄
homo sit generas ēit subḡiaz homo et
nō aut tū licet em̄ in talibz gnācōe et
nā gnācōe et p̄ri tamen nā p̄ri est
magis vincens Et id gnācōe in p̄tine
p̄ri terminat et tūc p̄manet i p̄tine
gnācōe sed p̄cedit ad silitudine p̄ri eius
qui gnācōe Verū tamen q̄ generas est
subā et nā Et id id quod ē hoc res
determinatū h̄nt ēē et p̄tencia et
qualitatē et subā gnācōe p̄ri silit
in omnibus q̄t si p̄ma v̄tūat om̄s
dūmōz em̄ q̄ p̄ncipū motū om̄z
talid nisi dūat et p̄tencia et hoc mō
ē in eis dūat ex auoz et p̄aus et
ab auoz et subāus sed nō q̄libz h̄az
v̄tūe est que p̄m̄qua Si aut nō
opabit in essentialibz v̄tūe p̄ntū
alut auoz aut p̄auoz sed accidental
bus tūc ēit m̄ducta fōmā nō determi
nem silitudinis ad quēlibz om̄i v̄ri
dūmōz homis Sicut si dicem̄ q̄ ēit
silitudo p̄vatis si q̄tingat accidē
ad silitudine eius dūmōz et h̄c
q̄ sup̄ vocatūz porrecoloz hoc ē h̄nt
silitudine q̄iaz Sit em̄ id in m̄h̄nt
sepe dūmōz om̄e quod mouē altat
p̄h̄te mouē et altat nō mouē ad q̄
libet fōmā sed potius in ead̄ matia
qm̄ ad dūmōz q̄tiaz Et talis motū
necō accidit p̄mati qm̄ mouē nō es
sentiali v̄tute sed p̄ca q̄ accidit ei
tūc em̄ non v̄tūat p̄ri et m̄r
v̄tus sed potius matia et accidēz
Si ergo sola v̄tū matia debilitē

efficit forma id quod generat. Et si
 fuit accidens mouet sub contraria p[ro]p[ri]e
 efficitur for[ma] ten[et] efflact[ur] singularit[er] so
 lic[et] sicut socrate[m] extra similitudine[m] gene
 alogie no[n] similis p[ro]p[ri]e uel aliau auoz
 Sic aut[em] m[er]ito dicitur ma[ri]s p[ro]p[ri]e debilitate
 aliqui moue[n]t ad sexu[m] forme co[m] q[uo]d v[er]us
 m[er]ito est contraria p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e totaliter
 oplexionaria. Et sicut accidit in corrup
 ta similitudine maru[m] et retento sexu[m] ead[em]
 ad p[ro]p[ri]e em p[ro]p[ri]e no[n] s[ed] m[er]ito in p[ro]p[ri]e
 ap[er]t[ur] motu[m] et v[er]it[er] q[uo]d p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e
 et g[er]m[in]e sicut dicitur h[er]m[in]e et aialu[m] d[icitur]
 tus em filioru[m] et p[ro]p[ri]e et auoz tales
 faciunt op[er]atione[m] amplio q[uo]d moue[n]t n[ati]o
 i[n] m[er]ito alit[er] et mouebit p[ro]p[ri]e ad
 ad contrariu[m] et v[er]it[er] accate i[n] m[er]ito
 nati mouebunt ad v[er]it[er] p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e
 quozes d[icitur] Si fuit v[er]us g[er]m[in]e
 femina debilitata a v[er]it[er] ma[ri]s et
 h[er]m[in]e ad se ma[ri]a tu[m] mouebit ad for
 matu[m] lactant[ur] et nutrent[ur] acceptu[m] co
 nutimento q[uo]d accipit acceptu[m] et forma
 ap[er]t[ur] mutabit[ur] ad formam remota[m] sicut
 d[icitur] de contrarietate et distanda ma[ri]o
 et femine Et q[uo]d p[ro]p[ri]e et v[er]it[er] m[er]ito p[ro]p[ri]e
 et simul v[er]it[er] accit[ur] m[er]ito ut hec co[m]p[ar]o
 in gen[er]at[i]o[n]e aliq[ui] v[er]it[er] et aliq[ui] v[er]it[er]
 Et sic no[n] e[st] distale tam assignat[ur] quac
 ambe forme accidant inceptu[m] p[ro]p[ri]e in
 delict[ur] et m[er]ito p[ro]p[ri]e et v[er]it[er] duplex q[uo]d
 tus ma[ri]s videlicet et m[er]ito huius g[er]m[in]e
 tus m[er]ito e[st] h[er]m[in]e sicut est socra
 tes et hic con[tra] gen[er]at[i]o[n]e et tu[m] est n[ati]o
 et mas et sicut p[ro]p[ri]e et q[uo]d hoc sicut ac
 cidit id sicut nati p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e q[uo]d p[ro]p[ri]e
 modu[m] qui dicit[ur] e[st] mutatio sit in ambo
 q[uo]d v[er]it[er] co[m] q[uo]d femina e[st] g[er]m[in]e ma[ri]o et
 mater e[st] contraria p[ro]p[ri]e Et sicut sepius
 d[icitur] motus e[st] semp[er] ad contrariu[m] Si
 ergo quidem v[er]it[er] motu[m] ma[ri]o p[ro]p[ri]e
 sexu[m] et t[ame]n non v[er]it[er] motu[m] huius
 g[er]m[in]e sicut socrate[m] p[ro]p[ri]e v[er]it[er] m[er]ito
 broz et sicut t[ame]n mutatio p[ro]p[ri]e motu[m]
 qui e[st] co[m] v[er]it[er] aliq[ui] patris tu[m] incept
 to e[st] similitudo alioz auoz a quibus
 p[ro]p[ri]e m[er]ito g[er]m[in]e descendit pater qui e[st]
 auus uel p[ro]p[ri]e uel sub auus usq[ue] ad g[er]m[in]e
 g[er]m[in]e sicut d[icitur] sup[er]ius Si aut[em] co[m]

vicia[m] matie destruat[ur] ista motus
 et fiat no[n] co[m] v[er]it[er] quid[em] huius m[er]ito
 sed co[m] sexu[m] p[ro]p[ri]e v[er]it[er] essentiale ma
 tie et non m[er]ito est ab hac femina
 q[uo]d e[st] sicut cleopatra erit tu[m] motus
 p[ro]p[ri]e v[er]it[er] alioz auoz aquib[us] des
 cendat mater et erit similitudo ad auu[m]
 uel p[ro]p[ri]e uel sub auu[m] uel ab auu[m] co[m]
 q[uo]d rarissime p[ro]p[ri]e ultra q[ui]t[ur] g[er]m[in]e
 Et hic e[st] modus p[ro]p[ri]e q[uo]d similitudo acci
 dit in m[er]ito Sic em quoda[m] m[er]ito
 q[uo]d erit similia m[er]ito p[ro]p[ri]e et q[ui]t[ur]
 ista m[er]ito m[er]ito et forte quoda[m] p[ro]p[ri]e
 erit m[er]ito auoz uel auaz q[uo]d sunt
 antiq[ua] m[er]ito co[m] m[er]ito quoda[m] sunt
 tactu[m] quoda[m] in p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e d[icitur] m[er]ito
 toties et debent[ur] ip[s]os motu[m] a p[ro]p[ri]e
 accipit p[ro]p[ri]e nam et p[ro]p[ri]e g[er]m[in]e hoc e[st]
 p[ro]p[ri]e nam indiuidu[m] et p[ro]p[ri]e et g[er]m[in]e
 co[m] q[uo]d tu[m] h[er]m[in]e v[er]it[er] p[ro]p[ri]e in p[ro]p[ri]e
 p[ro]p[ri]e em id quod d[icitur] e[st] q[uo]d quoda[m]
 motus p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e mouet
 quod e[st] in ip[s]o in p[ro]p[ri]e et quoda[m] e[st]
 in actu et si destrui contingat et in
 pediri hac p[ro]p[ri]e mouebit p[ro]p[ri]e
 p[ro]p[ri]e v[er]it[er] p[ro]p[ri]e essentiale
 uel acciditale Et si illa impediatur mo
 uebit p[ro]p[ri]e hoc at[er] ad p[ro]p[ri]e m[er]ito
 Et si destructio fuit maior q[uo]d p[ro]p[ri]e
 res in ordine p[ro]p[ri]e impediatur
 tu[m] mouebit ad remota[m] et t[ame]n
 m[er]ito destruet[ur] motu[m] om[n]i v[er]it[er]
 essentiali ex p[ro]p[ri]e in p[ro]p[ri]e ex p[ro]p[ri]e
 Et tu[m] non e[st] similitudo nati ad ali
 q[ui] in p[ro]p[ri]e g[er]m[in]e sicut ex p[ro]p[ri]e Et
 tu[m] fiet homo retinet[ur] p[ro]p[ri]e nati et p[ro]p[ri]e
 tudinem Et causa illius e[st] q[uo]d na[m] p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e
 que[m] om[n]i indiuidua et e[st] m[er]ito
 indiuidu[m] Et igit[ur] homo p[ro]p[ri]e om[n]e
 q[uo]d aliquo s[ed] mo p[ro]p[ri]e ad g[er]m[in]e huius
 p[ro]p[ri]e em huius qui e[st] socrate[m] mater eius
 q[uo]d e[st] socrate[m] homines p[ro]p[ri]e causa aut[em]
 debilitat[ur] et destruet[ur] motu[m] h[er]m[in]e
 v[er]it[er] q[uo]d in p[ro]p[ri]e opant[ur] est q[uo]d illud
 q[uo]d p[ro]p[ri]e in ma[ri]a operat[ur] p[ro]p[ri]e et
 a contrariis quod et e[st] g[er]m[in]e i[n] ma[ri]a
 eadem et q[uo]d tales facit ma[ri]a h[er]m[in]e Et
 quod p[ro]p[ri]e facit in ma[ri]a et a g[er]m[in]e

muta est in frigida. Ceterum tamen e
q' no' ante motus qualis moue' ita q'
moueat' adu'te mouete et om'ente
Aliq'm em' aliq'd in sim'li opans magis
patit' quid forte. Non igit' opas
ad u'tutem sua opat' q' aut om'it' a
forte opat' opaco' immoti quid faceret
si contra' u'tu' no' opare' in stratu'
Adm'a aut' ista causa in deter'mata p'
in libro p'ogenes ubi dist'm' op'm' opa
cones phicas dist'm' et formaz et q'
tractu' et declarauit in quibz' rebus ve'
et phice est opaco' contracta et m'q'z'
non sim'lit' aut' ex p'te matie patet
p' multe dist'itates q'm patiens lic'
sem'p' a p'ermate mouent' no' tam p'
om'it' sed trahit ad se sua opatore' m'
Et p't' de hoc mult' ex caus' aut' em'
e' p'ter debilitatem u'tutis opant' aut'
p'ter frigus et indigom' uel indigestib'
litate' matie que decoquit' et dirigit'
et sic accidit defectus aut' ex parte
opantis u'tutis q' debilis est aut' ex
p'te patient' eo q' non e' p'one tantu'
uel hoc mo' pati ab agente. Et hoc p'
cause p'ter quas id quod format' et
terminat' in m'ite officat' multiplex
forme et multiplex figure et p'et' p'
aspectu' exteriore' accidit' aut' quod d'ic'
m'q' accide' ex dist'itate matie terminado'
h'e' simile exemplum in eo q' accidit' in
tincto corp' qui ap'meno nega'at'ibus
occupan' lucido' dist'ialud' et opaco'ibz' la
borios' q' sunt ad grauibz' motibz' cor
por' hom' em' ap't' multu' abid' assimie'
et ex motibus euaporat' ex eis calor
digestus et q' sum' h'udid' et is m'ite
m'it' corp' no' p't' fieri mo' p'one q' nec
corpa' corp' ad debitam auget' q'ntitate'
nec et p'portionalit' augent' m'ebra ipoz'
quia ad m'ebra quibz' motu' maiores ex
ercent plus p' calorem attrahit' de m'it'
mento et tunc q' p'ter q' alijs subtrahit'
p'ter quod ap'meno fillones exites ma
gnifican't in auribus et in brachijs et
manibz' magnifican't a p'meno exites fa
bri et per huc modu' ca' matia' q' p'ti
no' equalit' recipies opaco' p'mat'
ad alia' accidentale' q'nd' p't'itudine' de
climat' formid' q' inducit' tunc em' nec for'

que remanet p'dm' sua' q'alem dist'm'
nec' est forme m'ebra' sed dist'itatem
accipit' p'dm' dist'oco' q' p't' in p'acte
et dist'it' no' p'dm' facultate' ligenda'
sed p'dm' p'dm' facultate' patientu'
Et forte tanta' ad dist'itatem e' h' q' d'ic'
est q' id quod genera' ab aliquo no' ac
cipiet' similitudine' alio' ab auoz' de
grat'ie et cognat'ie illa' amplius eg
tudo' q' saturosm' greci uocant' et e'
in m' dist'mato' motu' et appetitu' sup'fluo'
corpus aliq'm ingenerat' e' causa dist'itudo'
Accidit' em' hoc ex sup'fluo' do' p'p'm' p'p'
matis ad u'asa p'm'm'ia' maris et ho
indigestu' et m'plecti' nate' e' e' et
m'ito quidem hoc accidit' eo q' tale p'
ma' attrahit' cu' uolencia' calois' et
ventositate' opaco' indigesto' similit'
igit' deter'mate' p' cause' p'p'm' m'ais'
et forme' et p'ter quod filij' p'ibz' fere'
aut' m'ibus fere' p'us' assistant' Et
p'ter quas aliq'm' antiquis' auis' et
ab auis' assistant' Et p'ter quas ca'
ca' quid' nulla' sua' cognat'ie accipi
ut' similitudine' declaratio' e' anob' ad
om'ia' in hoc m'p'm'ibz' libris huius
in p'pendio' reu'tem' breu'it' recollig'
causas om' inductor'

**Capitulum p'mu' de m'p'acoe' erroris
corp' qui alias causas similitudinis et
dist'militudinis corp' q' g'ant' assigna
uerunt**

Physiologoru' aut' quidd'
no' hab' corp' q' d'ic'm' ca'
assignauerunt' alias em'
causas similitudinis na
corpa' ad p'ntibz' in d'ic'ent' v't' aut' vi
dent' tam' huius similitudinis duabz' at
tribue' rebz' aliud' em' illor' attribue'
hoc similitudim' p'mat' d'icentes q'
st'itudo' nata' est ad p'nte' aquo' plus
sui p'mat' exiit' in cotu' in quo' nate'
est et e' ista' ad similitudim' p'dm'
istos' s'ue' p't' similitudo' p'dm' totu' cor
p' suo' p't' p'dm' m'ebra' et m'ebra' aq'
plus' exiit' de p'mate' maior' m'gn'
to' accipiet' similitudim' d'icunt' ca' h' q'
q' p' equalit' p'dm' q'ntate' exiit' p'
ma' amare' et afem'ia' u'icat' v't' p'
altor' et tunc no' e' similitudo' g'anti

ad aliquam partem hic autem primo dicitur
 falsus est quoniam et si panam spongia
 exire atoto corpore ad huc ad effectum
 hoc quod dixerunt cum similitudine ad dis-
 similitudinem secundum iam dictum omni ser-
 monem ab eis non potest unquam semel
 plus esse prius et magis plus est unquam quod
 tametsi scilicet videmus quomodo ista et
 dicitur quod generatio non sit femina nisi
 plus sui permatis exiit a femina
 et generatio non sit magis nisi per hoc quod
 plus sui permatis exiit a matre quod
 cum primo non potest distinguere per causam per
 dicitur qui manifesti sunt magnitudine
 pluri et distantiis illi autem qui dicitur per
 dixerunt impedire et demerere generationem
 magis et femine autem calori attribuit
 sicut ex superioribus est manifestum et
 primo est illorum et impossibile est et
 hoc probatur alioquin si superius inducimus
 ubi dicta corpora sunt mixta sed modo loquimur
 contra istos qui dixerunt eam
 similitudinem ad aliam partem esse exitum ma-
 ioris permatis ab illo cui natus efficitur
 plus et hoc quod prius diximus ista obviat
 quidem scilicet quod femina efficitur in aliis
 membris sicut prius et masculis efficitur in
 ea tamen ex ambobus sunt magis prima ex
 ire non possit amplius secundum istos non
 potest dici causa quare natus aliquis sit
 sit autem et parvus et non est similis
 partibus nisi remotis et illis autem sunt
 qui aliter dicitur et alij cause generationem
 magis et femine attribuit et primo
 istorum est tollerabilior et dicitur enim hi
 spongia quidem est unum sed hoc unum per
 ma est sicut aggregatio multorum permatis
 et ad totum simul aggregatum est dicitur
 in loco uno qui est vas recipiens spongia
 in igne et ad totum sit aggregatum
 et dicitur quod generatio unius formatio acci-
 pit materiam generatam toto simul congregate
 et id potest esse quod non accipiat ex illa com-
 plexione unius rem equalem omnibus
 adimplet enim per humiditates permatis

naturae quidem et equaliter sed ista
 formatio qua dicitur esse unam quae sibi pa-
 rat organa accipit ex illa quomodo
 aliquid magis aliquid minus et hoc dicitur
 esse possibile eo quod totum quomodo comple-
 tum est ex multis humidis et dicitur hi
 quod humiditates auras et paucorum auras
 et paucorum ex utraque parte manent et de-
 scendunt in vasa summam gravantur et
 confunduntur sit in mixta et ad unam multam
 accipit humiditate ex eis et aliam eorum
 quomodo humiditas supra est per totum et paucam
 vel nullam accipit humiditate aliorum erit
 similitudo in eis qui generantur ad eam cuius nil
 ad unam in sua formatione humiditate acci-
 pit et sic per quantitatem acceptae humiditatis
 determinant omnes eas similitudines et disti-
 litudines hic autem primo per se non est mani-
 festus neque est probatus ab istis et assila
 primo ingenti admodum cum ista opinio te-
 nentes pro falso dicitur quoniam sicut cop-
 orbis libris huius sive manifestum est
 cause et maius similitudinis et distantiis
 non sit in spermate actu sed potest solus
 amplexus ex eo quod vocatur congregatio
 formatio non potest causari omnibus modi
 similitudinis et distantiis non enim
 ex dictis corporibus manifestum est per priorem
 quare aliquid generatio sit femina aliquid
 magis Neque patet causa quare femina
 aliquid similis est patri et aliquid magis
 natus similis est matri neque ad propter
 quod est similis auro multum propter
 et adhuc propter quod aliquid est plus pa-
 us multum remotum ad huc non est planum
 ex dictis corporibus ad propter quod natus aliquid
 non est nisi homo secundum speciem huius similitudinis
 ad nullam partem huius similitudinis est illi
 quoniam autem eadem nec similitudine retinet
 propter sed est monstrum et huius ad non
 est manifesta ex dictis istorum constat igitur
 omnino falsus esse ponens omnes istorum physio-
 logorum

*Lapialis septem de nobis istos partibus
 in quibus non remanet similitudo nisi in igne
 primo tantum*

4
vs ita determinat cons
est dicit de causa p[ro]p[ri]a mon
struosas qm p[ro]p[ri]a em v[er]o
assuetudine eius quod g[ra]t[ur]
assilat aliq[ui] in diuidu[m] et ad speciem
et ad genus Aliq[ui] aut et ad speciem et
ad genus et no ad in diuidu[m] g[ra]t[ur]is
Aliq[ui] aut non ad speciem sed ad genus
tm aialis et hac ad m[er]o retinet similitudine
qm no inuenit aial quod in partu plan
tam uel lapide[m] embid v[er]o fuit
Sed genus r[ati]o[n]ib[us] g[ra]t[ur]is ad q[ui]a est
saluatid de talibus ergo p[ro]p[ri]a loqui
hic oportet qm de alijs ia e dicit suffi
cienter q[ui]a p[ro]p[ri]a ad in tentos p[ro]p[ri]a
De mansuris aut et t[er]m[is] corp[or]is p[ro]p[ri]a hoc
p[ro]p[ri]a adu[er]s[us] est q[ui] p[ro]p[ri]a moue
na et motus corp[or]is qui in specie p[ro]p[ri]a ex
nata p[ro]p[ri]a ex na in diuidu[m] destruit
p[ro]p[ri]a aliq[ui] p[ro]p[ri]a tam fortis in app[ro]p[ri]a
agentem no remanebit m[er]o v[er]o n[on] h[ab]e
g[ra]t[ur]is q[ui] tolli no p[ro]p[ri]a mat[er]ia saluata Aliq[ui]
em m[er]o g[ra]t[ur]is ex tali mat[er]ia g[ra]t[ur]
nente aut v[er]o v[er]o in mat[er]ia q[ui] h[ab]e e[st]
litatem complexio[n]is e[st] g[ra]t[ur]is mon
struosa qm v[er]o v[er]o g[ra]t[ur]is mouet ad
v[er]o et h[ab]e p[ro]p[ri]a causat ex v[er]o v[er]o
relesi videlicet et ex ma[ter]ia g[ra]t[ur]is So
v[er]o celesti quide[m] qm queda lora reli
p[ro]p[ri]a quib[us] qm congregant luaria reli
q[ui] p[ro]p[ri]a mouet ad g[ra]t[ur]is no p[ro]p[ri]a ce
g[ra]t[ur]is ad elys aut in alia p[ro]p[ri]a erit
oportuno dicit So mat[er]ia aut p[ro]p[ri]a
qm mat[er]ia plurim[us] g[ra]t[ur]is in v[er]o aut
et defectus aliquor[um] m[er]o v[er]o e[st] in ma
tia diuita So v[er]o em in app[ro]p[ri]a a
gente parte homis forte hebit caput
arict[us] aut t[er]m[is] p[ro]p[ri]a dicit de inno t[er]m[is]
ro in fabulis p[ro]p[ri]a q[ui]dem aut iudic[us]
e de p[ro]p[ri]a dicit aut occasiones mag[is]
accidit alijs aialibus quod homib[us] Ali
qm etia g[ra]t[ur]is est v[er]o h[ab]e cap[ut]
g[ra]t[ur]is et ignis cauda h[ab]e t[er]m[is] Aliq[ui]
em v[er]o h[ab]e p[ro]p[ri]a g[ra]t[ur]is ex p[ro]p[ri]a quib[us]
dam no v[er]o in corpore q[ui]a p[ro]p[ri]a tota p[ro]p[ri]a
e m[er]o v[er]o p[ro]p[ri]a ex plene actio m[er]o v[er]o
et in nulla su p[ro]p[ri]a corruptu[m] et v[er]o
et aliud aut p[ro]p[ri]a g[ra]t[ur]is p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
tudine monstruosa s[ed] attribuit figuris

q[ui] vident p[ro]p[ri]a in duab[us] uel tribus
speciebus aialu[m] q[ui] in monstris vident
p[ro]p[ri]a v[er]o h[ab]e ex corp[or]is p[ro]p[ri]a
mat[er]ia p[ro]p[ri]a duos uel tres aialu[m]
diuersu[m] p[ro]p[ri]a e[st] v[er]o aut opi
nam q[ui] ex corp[or]is valde distim[us] aialu[m] n[on]
p[ro]p[ri]a e[st] tale quale dicit m[er]o v[er]o q[ui] v[er]o
p[ro]p[ri]a adu[er]s[us] aliud sed ex corp[or]is p[ro]p[ri]a
p[ro]p[ri]a g[ra]t[ur]is de qua id in p[ro]p[ri]a locuti
sum[us] dignu[m] aut q[ui] talis g[ra]t[ur]is no fiat
e diuersitas temp[or]is in p[ro]p[ri]a talis
aialu[m] in quo multu[m] dicit h[ab]e homo
em et t[er]m[is] et t[er]m[is] valde diuersa
sue impregnato h[ab]e t[er]m[is] et t[er]m[is] v[er]o
dema quosd[am] p[ro]p[ri]a mansuros esse
p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a m[er]o v[er]o p[ro]p[ri]a dicit
p[ro]p[ri]a aliud aliud e[st] monstruosa p[ro]p[ri]a
suos ex specie debito[rum] multitudinem
m[er]o v[er]o in forma diuisa in figura p[ro]p[ri]a
quod g[ra]t[ur]is multo[rum] p[ro]p[ri]a aut multo[rum]
capit[um] et cause h[ab]e m[er]o v[er]o p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
p[ro]p[ri]a m[er]o v[er]o et p[ro]p[ri]a monstruosa e[st]
et h[ab]e m[er]o v[er]o octoata et t[er]m[is] p[ro]p[ri]a
p[ro]p[ri]a h[ab]e monstruosa em e[st] octa
p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a d[em]onstrato e[st] op[ro]p[ri]a
nata m[er]o v[er]o g[ra]t[ur]is ex hoc q[ui] dub p[ro]p[ri]a
mata cadencia in m[er]o v[er]o no p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
cessive cadit in eam sue p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
v[er]o sue diuisa p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a em re
manet et op[ro]p[ri]a e[st] m[er]o v[er]o et de
inde cadens in eunde[m] locu[m] p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
et op[ro]p[ri]a et ip[s]u[m] et sic replicat[ur] fortis
m[er]o v[er]o hoc aut maxime dicit fieri
in ouidib[us] p[ro]p[ri]a v[er]o e[st] dicit q[ui] p[ro]p[ri]a
mata p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a cadencia transe[st]
oua abas in quib[us] ap[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
mai[us] m[er]o v[er]o accidit em aialib[us] p[ro]p[ri]a
ut m[er]o v[er]o ex vno p[ro]p[ri]a attrahente
mat[er]ia oualem g[ra]t[ur]is Aliq[ui] aut collig[ur]
hoc ex multo corp[or]is oua g[ra]t[ur]is et
congregent[ur] plura p[ro]p[ri]a in oue v[er]o
e p[ro]p[ri]a m[er]o v[er]o op[ro]p[ri]a v[er]o p[ro]p[ri]a q[ui] p[ro]p[ri]a
g[ra]t[ur]is ex vno Non aut obicend[um] e[st]
q[ui] p[ro]p[ri]a v[er]o p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a dicit n[on] e[st]
eligend[um] q[ui] false et sophistice p[ro]p[ri]a e[st]
accidit aut h[ab]e n[on] h[ab]e p[ro]p[ri]a g[ra]t[ur]is
aiud quaz p[ro]p[ri]a no p[ro]p[ri]a sed successue
cadit in m[er]o v[er]o v[er]o em in omib[us]

monstris melius est opmai qd etna
 lucis et virtutis est qd ca sit in ma et in
 mo impregnato et terminato ipse. d
 generat et capit. Cuius signu e q valde
 raro p monstru partus in alijs animalibz
 q non gunt nisi comd acceptu qn alibz
 aut q simul gapiut et generant mltos
 filios plus inveniunt ptus monstruosi et
 maxime in aubz multu ouidibz sic gal
 line et colube ppter quod plures gallie
 faciut oua in quibz duo oua inveniunt
 po quictioz duoz pparat q p induobz
 toubz mono eod q ouo duo em sper
 mata gtmuane in ano suo eo q v
 in pmo loco mris cadit iuxta al
 tero sicut ead andema spe acade i fructi
 bus q omni in fra corticem duo uel plures
 formant fructu. Duobus aut spermatis
 sic in ano suo quictis msi distinguat
 tela forti monstru gnabit. Si em tela
 gn distinguat gnabit duo pulli quoz
 aenter habundabit supfluitate mebraz
 Si aut gtmuane pparata no distinguete
 piete medio no vlt distinguete ge
 nerabit ex eis pullu monstruosi hnd
 forte com caput et vnu corpz et eoz
 pedes nos em iam vidma anseru bi
 corporu et in mlla parte eiant gtmua
 corpora msi m dorso et hebit duo capi
 ta et eoz alas et quoz pedes et ibat
 ad ptem ptem quictat et non coipit
 du formant em pars supior pus ex
 albugine et abat ex terno et deinde
 creat pb in for et abus in talibz est
 e vnu no distinctu induobz vitellu. Et
 idiat ars q id appuit p pces duo ca
 pita hnd p hnd cam Serpes em e
 deouantibz atibus et multa dua facie
 tibz tame raro in spentibz monstru
 stas inveniunt p figuru miru q est
 i eis strata et longa et ideo disting
 uunt oua in ea et no gpmu p ad ar
 locu hac ead de causa raro p monstru
 se apes et vepe eo q quilibz pullu
 eoz e in forame distincto Gallinis
 uero accidit contum hno omnibus igit
 hnd signu gapiut opiom q ad monstra
 stas no e msi in matre. Et hac deca
 monstru stas frequa inveniunt animalibus

generatibus multos filios. Et tame no i
 venit in muliere ptibz nisi raro Inqui
 busd tame regionibus gnant frequa
 mulieres multos filios et pceptue i re
 gionibus et ptibz egypti et in regionibus
 ptibus egypto in gpletoe. Monstruositas
 aut inter quadrupedia frequa inveniunt
 in capris et ouibz et porcis plusquid
 alijs animalibz ppter quod ista gapiut multos
 filios gemellos em spe gapiut oues et
 capra. Similis aut fit in animalibz q i ml
 tos digitos pedem fundit eo q multos h
 animalia filios simul gapiut ppter quod co
 paruit plura eoz filios in gpletoe sic
 tame ali filij no videtes pducit. Nos
 aut in suis loquim de ca multitudine
 et paucitate filioz quia igit tame pau
 filios in gpletoe significat diminutio ca
 plenti nobis vnan ad monstruositate y
 cedente q de facti occidant mebra ptud
 quos na mtra mricem completo no po
 tit monstruositas em accidit ex ex de
 aliquo opacis natio pdm habundaa
 uel defectu aut potentia aut figuru
 mebroz gape aut simul plm os q ac
 cidit hnd animalibz mutat na mod circa
 coms in monstruositate qn porci aut
 frequa est hnd creatio mirabilis est
 et nalis et aliqn habundancia et aliqn
 pueris sitis fecit aut figure no quide
 semp p frequa qua in alijs animalibus
 In quibusd aut msi est eo q id q i
 nale e no p p aut frequa fieri. Ita
 dit aut qn nalis formatua non vmeit
 pfecte forma et matiaz ppter quod et
 multi homines tale ptud monstruosu
 non vocant eo q genero ipius multa
 tiens accidit sicut et in arboribus et
 papue in quibz antiu accidit. Genz em
 vna quod sumo sum vocat quod et qui
 dam poretz noiant multos fecit ra
 cemos ingras. Et id monstru no repu
 tat cu tame hac gens p defectibz
 vnas albas nalter. Altera aut hec
 non e pdm nam qn alterat et muta
 ad ferend vnas ingras. Talis aut mo
 struositas accidit animalibz gnantibz filios
 multos eo q multitudine filioz gpletoe
 qhibet sicut dictu e. Quere autem

fortasse aliquis que sit causa monstru
scatus in hys q̄ multos p̄ducit filios
In filijs em̄ illis aliqui diminiuit mebr̄
et aliqui habundant Aliq̄ em̄ p̄ducit
hec aialia filio hntem multos digitos
i manibus et pedibus et si suis post
cu natus str̄ senos habuit in manibz
et pedibus digitos et aliqui vident di
minuta hntes om̄ em̄ digitis et stit
habundant cedescunt aliqui om̄ aialia
mebra et aliqui contra supflua et aliqui
diminuta Aliq̄ em̄ nascit̄ ptus hnt
vtrūq̄ scōd hnt amgam amlem et
filio miliebre qui ptus ermafodi
tus vocat̄ et accidit h̄ monstruos
aliqui caud̄ incipit̄ quas grece vicia
gamez vocant̄ eo q̄ mebr̄ hnt et ma
ris et fem̄e et iam orpa e an epus
ap̄lis capra hnt̄ cornua in suis auribz
et ego vidi cornua q̄rior magna in a
riet̄ incipit̄ et duo longa manibus
sicut cornua caprae et ego vidi hircū
non hnt̄ nisi pedes anteriores et super
illos ambulabat et posteriorem p̄tem co
pis ptabat macre et tunc traxit eū
super trā hec aut̄ altit̄ et diminiuit
non plū in exordibz e mebr̄ sed et
in m̄tibz In hys em̄ accidit alim̄ e
quocūq̄ e diminiuta et quocūq̄ sup
flua et aliqui viciant̄ in p̄ne in locis
q̄p̄is et aliqui quēdā quibusdā carent
om̄is mebr̄ sed nūq̄ inueniūt e aut̄
carens corde sed iā inueniūt e carens
plene et aliud inueniūt e quod nō hnt̄
in vni renem et nūq̄ vni e aial
carens epate Aliq̄ aut̄ scōm̄ nām̄
fel hnt̄ in quibusdā fel nō inueniūt et
in quibusdā fel inueniūt uel et in veni
ut plura fella Aliq̄ et in veniūt plen
in dextro et quā in sinistro et h̄ am̄
i vena matibz q̄plet̄ et h̄ quidem
et de monstruosis mirabilibz f̄dd̄
*Tractatus 29 libri deā octauū aialū de
causa sitis et pauca filiorū Cap̄
p̄m̄ q̄ magnitudo et pauca corporū
et cause pauca et multi filiorū*

icit aut̄ si quis dixerit in
filij est multa et valde diu
scas et alij multa admodū
diuersi semis et q̄ exalibus
p̄magis quis dicit in miram et ge
nerat an̄ h̄us sibi debitu vult p̄ mo
dū tempus aliud em̄ ex̄t̄ ab eo gene
ratis an̄ tempus op̄lem̄ su nō p̄t̄ v
ue et p̄cipue si altit̄ nāc nō p̄t̄ i
mebr̄ p̄cipalibz q̄ p̄ ante p̄cipia dicit
aut̄ altit̄ nō q̄ illa mebr̄ p̄ altit̄
formatus et caloris altit̄ p̄ ad op̄lem̄
si em̄ illū nō recepit̄ altit̄ an̄ nāt̄
parū vult̄ aialia p̄pter quod in hoc
capitulo sicut desideramus vtrū op̄mai
licat̄ pot̄ tam̄ q̄ aialia vniū filio p̄cip
tis et altit̄ q̄ e in diminiuit̄ cuilibz
mebr̄ sit vna et ead̄ et si multitu
dine filiorū et habundantia mebr̄
sit ead̄ vna causa et ead̄ aut̄ nō de
beret̄ p̄ modū dicit̄ de causa diminiuit̄
et habundantia mebr̄ inquit̄ de ca
quare quēdā em̄ vni filio sicut elephas
equus et camelus et quēdā hnt̄ filios
multos sed debemus de hoc inquit̄ cam
speciem om̄e aut̄ hnt̄ carneas pleas
aial genat̄ om̄i p̄t̄ em̄ frequētia Ca
nes aut̄ et lupi et om̄e aial sicut pe
dis in fissuras multas parit̄ filios in
tos et similes multas parit̄ aialia p
na sicut genā murū et om̄e aialia
diuidencia pedes in duas vngulas p̄
paucos filios p̄ter portas qui p̄ de
gnō corp̄ qui multos facit̄ filios p̄pter
multitudinē p̄m̄ et humoris quā e
in eis r̄conabile aut̄ e vtr̄ aialia ma
gn̄ corp̄ paucos p̄ generant̄ filios
p̄ em̄ ex̄ho augen̄ causa e p̄m̄
i mat̄ gn̄at̄ et diminiuit̄ em̄ gn̄at̄
p̄culibus causat̄ amagnitudinē corp̄
libus em̄ transt̄ in m̄mentū et in
crem̄tū corp̄ et ideo parū remanet̄
deco quod sit mat̄ gn̄at̄ et contra aut̄
in aialibus que sunt̄ p̄ corp̄ parū
ponit̄ in m̄mentū et in crem̄tū corp̄
et ideo plurimū tibi deputat̄ ad mat̄
gn̄at̄ amplius p̄m̄ multū et ex̄t̄
ex quo gn̄ant̄ magna aialia si debent̄
p̄t̄ completos in mebr̄ et p̄t̄